

**ASMÜD – YAPIM İŞLERİNDE KAMU İHALE VE SÖZLEŞMELERİ MEVZUATI VE
UYGULAMALARI KONFERANSI**
22 Aralık 2016

Sayın Genel Müdürüm,
Sayın Başkanlar,
Saygıdeğer katılımcılar ve meslektaşlarım;

Türkiye Asfalt Müteahitleri Derneđi'ne “Yapım İşlerinde Kamu İhale ve Sözleşmeleri Mevzuatı ve Uygulamaları” Konferansı ile ilgili davetleri ve bu konudaki görüşlerimizi dile getirme fırsatı verdikleri için, Türk Müşavir Mühendisler ve Mimarlar Birliđi adına çok teşekkür ederim.

Ben konuşmamda, Karayolu proje ve müşavirlik hizmetleri ihale ve sözleşmelerini, mühendislik ve müşavirlik sektörü açısından değerlendireceğim.

Müşavirlik sektörünün önemi ve kısa bir değerlendirmesinden sonra Kamu İhale Mevzuatı ile ilgili önerilerimizi daha sonra da Karayolları Proje ve Danışmanlık Hizmetleri ile ilgili görüşlerimizi sizlere aktaracağım.

Müşavir Mühendislik hizmetleri; planlama ve fizibilite çalışmalarından, tasarım, şartname ve ihale dosyası hazırlığı, inşaat kontrolüğü ve proje yönetimine kadar uzanan çok geniş bir yelpazeye yayılmaktadır. Teknik Müşavirlik Sektörü'nün sermayesi bilgi ve uzmanlıktır. Katma değer oluşturur, kaliteyi ön planda tutar.

Birliğimiz, teknik müşavirlik sektörünün tanılabilirliğini ve saygınlığını arttırmak, sektörü ulusal ve uluslararası platformlarda temsil etmek, sektörde teknoloji, verimlilik ve kalite odaklı rekabeti sağlamak için gerekli yasal mevzuatın ve standartların hazırlanmasında ve uygulamalarında görülen aksaklıkların düzeltilmesinde söz sahibi olmak, teknik müşavirlik sektörünün haklarını ve çıkarlarını korumak için çalışmalarını sürdürmektedir.

Tabii ki bütün faaliyetlerimiz ve amaçlarımız sadece ülkemiz ile sınırlı değildir. Firmalarımız bugüne kadar toplam 60'ın üzerinde değişik ülkede pek çok başarılı projede görev almıştır. Hem hizmet coğrafyamızı genişletme hem de hizmet çeşitliliğimizi artırma gayretlerimiz aralıksız devam etmektedir.

Uluslararası verilere göre Teknik Müşavirlik hizmetleri, girdiği bir dış pazarda kendi cirosunun 40-70 katı ihracat artışı sağlama gücüne sahiptir.

ASMÜD – YAPIM İŞLERİNDE KAMU İHALE VE SÖZLEŞMELERİ MEVZUATI VE UYGULAMALARI KONFERANSI 22 Aralık 2016

Bir ülkenin, gelişmesinin temel şartlarından birisi de, o ülkede gelişmiş bir teknik müşavirlik sektörünün var olması ve nitelikli teknik hizmetlerin sunulabilmekte olmasıdır.

Son yıllarda ülkemizde özellikle ulaşım alanındaki yatırımların artmasına bağlı olarak, mühendislik ve müşavirlik sektörümüzde de bu alanda en son teknoloji ve standartlara dayalı yadsınamaz bilgi ve tecrübe birikimi oluşmuş, bu tecrübelerimiz yurt dışı pazarlarda bizlere önemli avantajlar sağlamıştır. Birçok mühendislik ve müşavirlik firmamız yurt dışında önemli ulaşım projelerinde yer almışlardır.

10. Kalkınma Planı, İnşaat, Mühendislik-Mimarlık, Teknik Müşavirlik ve Müteahhitlik Hizmetleri Özel İhtisas Komisyonu Raporunda öngörülen hedefler ve stratejiler doğrultusunda, Teknik Müşavirlik sektörünün söz konusu hedeflerle uyumlu bir altyapıya kavuşturulması gerektiği vurgulanmıştır. Bunlar arasında;

- Teknik Müşavirlik Sektörünün, ülke ihtiyaçları da göz önünde bulundurularak, daha geniş bir alanda hizmet vermesini sağlamak,
- Yüksek istihdam ve verimlilik ile toplam bütünleşme sağlamak,
- Küresel rekabette üstünlük sağlamak, başlıkları da bulunmaktadır.

Son yıllarda Hükümetimiz tarafından müşavirlik sektörünün geliştirilmesinin önemi sürekli vurgulanmakta ve bu alanda gelişme sağlanması için her türlü desteğin verilmeye hazır olduğu dile getirilmektedir.

Ekonomi Bakanlığı, teknik müşavirlik hizmetlerine yönelik olarak yukarıda belirtilen küresel rekabette üstünlük sağlanması hedefini de göz önünde bulundurularak, teknik müşavirlik firmalarının yurt dışına açılabilmesi, güçlenmeleri, söz sahibi olabilmelerini temin amacıyla kapsamlı bir Devlet Yardımı programı yürütmektedir.

Her ne kadar teknik müşavirlik firmalarımızın yurt dışında başarılı olmaları ve güç kazanmaları için söz konusu desteklerin sağlanması çok büyük bir önem arz etmekteyse de, firmalarımızın ilk önce ülkemizde büyüme ve güçlenme aşamasını tamamlamış olması gerekmektedir. Bir çok firmamız yukarıda bahsedilen desteklerden yararlanmaya başlamışlarsa da diğer taraftan kendi ülkemizde yabancı firmalarla haksız bir rekabet içindedirler.

Türkiye'nin son yıllarda önemli mega projeleri hayata geçirmesi ve Avrupa ülkelerinde yaşanan kriz, Avrupa'dan birçok yabancı firmanın bu projelere ilgi göstermesine neden olmuştur. Yabancı firmaların ilk

ASMÜD – YAPIM İŞLERİNDE KAMU İHALE VE SÖZLEŞMELERİ MEVZUATI VE UYGULAMALARI KONFERANSI 22 Aralık 2016

zamanlarda, yerel tecrübeyi projelere yansıtmak için yerel firmalarla işbirliği yapmak şeklindeki yaklaşımları, zamanla yerli katkının bir Türk Müşavir Mühendislik Mimarlık firması ile işbirliği yapmak yerine, Türk uzmanların yabancı firmalar tarafından istihdam edilmesi haline dönüşmüştür. Bu durum yerel firmalarımızın Ülkemizdeki uluslararası rekabete açık projelerinden iş alabilmelerini gün geçtikçe zorlaştırmıştır. Yabancı firmaların ülkemizde firma kurdukları ve Ülkemizdeki projelerde yerel ortak olarak bu firmaları gösterdikleri de dikkate alındığında, Türk sermayesi ile kurulan Türk Müşavir Mühendislik ve Mimarlık firmalarının Ülkemizdeki büyük ölçekli projelerinden aldıkları payın her geçen gün daha da azaldığı gözlenmektedir.

Firmalarımızın kendi ülkelerinde, üstelik söz konusu projelerin çoğunun kapsamında istenilen hizmetleri gerçekleştirebilecek bilgi, tecrübe ve insan kaynağına sahip olmalarına rağmen, herhangi bir avantaja sahip olmamaları, tam tersine haksız rekabete maruz kalmalarının ülkemiz müşavir, mühendislik ve mimarlık şirketleri açısından yarattığı olumsuz tablo çok net bir şekilde ortadadır.

KİK kapsamında yapılan ve belli bir eşik değer üzerinde Danışmanlık hizmet alımı işlerinin ihaleleri bilindiği üzere yabancı firmalara da açık olarak yapılmaktadır. İhalelerde şartnameler gereği kısa listeye maksimum 10 firma veya firma grubu girebilmektedir. Ön yeterlilik koşullarını 10'dan fazla firmanın sağlaması durumunda en yüksek iş bitirme bedellerini sağlayan firmalar kısa listeye girmekte, diğerleri ise liste dışı kalmaktadır. Mevcut mevzuata göre yerli firmalar, yabancı firmalara karşı sadece teklif aşamasında %15'lik bir yerli firma fiyat avantajı ile korunmaya çalışılmıştır. Ancak yeterlilik aşamasında yerli firmaları koruyucu hiçbir tedbir bulunmamaktadır. Yerli firmalarımızın yabancı firmalara göre iş bitirme belgeleri bedellerinin nispeten düşük olması nedeniyle, ön yeterlilik kriterlerinin tamamının sağlanması durumunda bile iş bitirme belgelerinin büyüklükleri kısa liste seçiminde belirleyici olduğu için; ihaleye katılacak yüksek iş bitirme belgeli 10 yabancı firma veya bu koşullara uygun yüksek iş bitirme belgesine sahip yabancı firmaları ortak girişim lideri olarak ortaklığa dahil eden gruplar; yerli mühendislik ve müşavirlik firmalarımızın önüne geçmektedir. Yerli firmalarımız ihalelere katılamamakta ve mağdur durumda kalmaktadır. Kısacası şartların bu şekilde devam etmesi durumunda yerli firmalarımızın ve çalışanlarının geleceği tehlike altındadır. Mevcut şartlar değiştirilmez ise yerli firmalarımız bu projelerde ancak yabancı firmaların taşeronu olarak çalışacak veya hiç yer alamayacaklardır.

Sonuç olarak, ülkemizde ve bunun devamı olarak da yurtdışında güçlü ve söz sahibi Türk Müşavir Mühendis ve Mimarlık firmalarının var olması stratejik hedefine ulaşılması konusunda her türlü desteğin sağlanması için belirlenecek öncelikler ve alınacak tedbirler kapsamında;

ASMÜD – YAPIM İŞLERİNDE KAMU İHALE VE SÖZLEŞMELERİ MEVZUATI VE UYGULAMALARI KONFERANSI

22 Aralık 2016

- Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teknik Danışman kullanma alanlarının artırılması, yatırımların her aşamasında danışmanlık hizmetinden faydalanılması,
- Kamu Kurum ve Kuruluşlarının yaklaşık maliyeti ne olursa olsun, teknik hizmet alımlarını en düşük fiyatın belirleyici olduğu Hizmet Alımı İhaleleri yerine, fiyat yanında teknik yeterliliğin, deneyimin ve kalitenin de dikkate alındığı Danışmanlık Hizmet alımı İhaleleri şeklinde gerçekleştirmeleri,
- Yerli Teknik Danışmanlık firmalarının dış rekabete karşı korunmaları,

ana başlıkları başta olmak üzere ilgili mevzuatta gerekli düzenlemelerin bir an önce yapılması büyük önem arz etmektedir.

Kamu İhaleleri Mevzuatı düzenlemesi ile ilgili diğer önerilerimizin ana başlıkları şöyledir.

- **Danışmanlık Hizmet alımı ihalelerinde, İş ortaklarında Pilot ortağın konsorsiyumlarda ise koordinatör ortağın yerli firma olması şartının istenmesi:** Yerli istekli tanımını aşağıda önerdiğimiz şekilde değiştirilmelidir.
Mevcut Durum; “Yerli İstekli: Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı gerçek kişiler ile Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre kurulmuş tüzel kişilikler;”
Önerimiz: “Yerli İstekli: Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı gerçek kişiler ile Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları tarafından kurulmuş tüzel kişilikler;”
- **İhale konusu işle ilgili Türkiye sınırları içinde deneyim şartının aranması:** Tanımlar içerisinde Yerel Deneyim tanımının eklenmesi, yerel deneyimi gösteren belgelerin sunumunun istenmesi, yerel deneyimin değerlendirmeye esas olması yönünde düzenlemeler gereklidir.
- **Yapım İş Bitirme belgelerinin müşavirlik işlerinde kullanılmaması:** Kısaca ve ana prensip olarak iki farklı uzmanlık alanı olan müteahhitlik ve teknik müşavirlik hizmetlerinde uzman olan firmaların her birinin kendi alanında faaliyet göstermesi ve diğerinin alanında yeterli sayılmaması gereklidir.
- **Denetim ve yönetim faaliyetleri nedeniyle alınan belge tutarlarının benzer deneyim olarak daha düşük oranda değerlendirilerek kabul edilmesi.**
- **Kamu İhale Kanunu’na göre yapılan ihalelerde Ön Yeterlik Değerlendirmesi aşamasında Genel Hizmet Deneyiminin puanlamasında, kuruluş yılı değil Müşavirlik Hizmetlerinin başlangıç yılının dikkate alınması.**
- **Teknik Müşavirlik Firmasının Yüklenici ile aynı şartlarda müteselsil sorumlu olmasının müşavirlik sektörü açısından önemli sakıncaları vardır, bu konunun yeniden gözden geçirilmesi gereklidir.**
- **Götürü bedel hizmet işlerinde %20’lik artış imkanı sağlanması.**

ASMÜD – YAPIM İŞLERİNDE KAMU İHALE VE SÖZLEŞMELERİ MEVZUATI VE UYGULAMALARI KONFERANSI 22 Aralık 2016

- Müşavirin sözleşme bedelinin en az %80' ini tamamladığı durumlarda “İş Durum Belgesi” alabilmesi ve ihalelerde benzer iş deneyimi olarak kullanabilmesi.
- Kamu İhaleleri Sözleşme Kanunu’nda Sözleşme Fiyat Farkı ile ilgili maddenin değiştirilmesi ve seyyanen ödenen ücret artışlarının da fiyat farkı hesaplarına dahil edilmesi .
- İşveren İdareler, Danışmanlık Hizmetleri kapsamında teknik hizmetler dışında malzeme, bilgisayar, şöforlü araç gibi taleplerde bulunmakta bunların temininde problemler yaşanmakta ve teklif fiyatı tespitinde anlayış farklılıkları oluşmaktadır. Bu konunun sözleşmenin teknik hizmetler dışı bir kapsamda tedarik edilmesinin sağlanması.
- Mesleki Hizmetlerde Karşılıklı Tanıma Anlaşmaları ve Serbest Ticaret Anlaşmaları kapsamında yabancı mühendis ve mimarların serbestçe çalışmalarına fırsat verilmemesi.
- KİK Kapsamında SGK Onaylı Hizmet Bildirimi Hususunda düzenleme yapılması: Danışmanlık Hizmet Alımı Uygulama Yönetmeliği Organizasyon yapısı ve personel durumuna ilişkin belgelerde düzenleme yapılarak bir önceki aya ait bildirimlerin kullanılabilmesi.

Kamu ihaleleri mevzuatı kapsamındaki önerilerimize ilaveten, Karayolu proje ve müşavirlik ihaleleri ile ilgili olarak aşağıdaki görüşlerimizi de aktarmak isterim.

Karayolları Proje ve Danışmanlık işlerinde yaşadığımız en önemli sorun, Karayolları projelerinin götürü bedel olarak ihale edilmesidir. Biz bunun doğru ve adil bir yöntem olmadığı görüşüdeyiz. Çünkü, ihale aşamasında araştırma mühendislik hizmetleri kapsamındaki sondaj ve deney miktarları, harita işlerinin büyüklüğü, gerekli tünel ve köprüler için gerekebilecek mühendislik hizmetleri tam belirlenememektedir. Bu projelerde birim fiyat uygulamasına dönülmesi sorunu ortadan kaldıracaktır.

Diğer bir önemli konu da proje-müşavirlik ihalelerinde en düşük bedel değil kalite esaslı değerlendirme ve seçme yöntemleri uygulanmalıdır. Bu amaçla aşırı düşük teklifleri önlemek amacıyla proje ve müşavirlik ihalelerinde de yapım ihalelerinde uygulanan sınır değer sistemi getirilmelidir.

İhale aşamasında; Bölge Müdürlükleri veya Genel Müdürlükçe 1/25000 ölçekli haritalardan belirlenen güzergah seçimlerinin ve proje keşiflerinin daha detaylı hazırlanabilmesi için, koridor etüdü ve proje ihalesi metrajlarının hazırlanmasını kapsayan müşavirlik ihalelerine çıkılmasının uygun olacağını, bunun da daha ekonomik çözümler ortaya koyacağını düşünüyoruz.

ASMÜD – YAPIM İŞLERİNDE KAMU İHALE VE SÖZLEŞMELERİ MEVZUATI VE UYGULAMALARI KONFERANSI 22 Aralık 2016

Karayolları Bölge Müdürlüklerinin Kontrollük, Mühendislik ve Müşavirlik Hizmet Alımı İşlerinde, fiyat cetvelindeki her bir pozisyon için teklif edilecek bürüt ücret katsayılarının, nitelikli personel istihdamını ve personelin işveren tarafından karşılanan prim ve giderlerini sağlayacak şekilde belirlenmesini önermekteyiz.

Zira belirlenen katsayıların üzerinde verilen teklifler yaklaşık maliyetin üzerine çıkmakta ve bu şekilde teklif veren firmaların rekabet şansı kalmamaktadır.

Süresi bir yılı aşan işlerde fiyat farkı verilmemesi firmaların aynı bazda teklif vermelerine engel olmaktadır. Bu durum mağduriyetlere ve haksız rekabete yol açmaktadır. Rekabetin eşit koşullarda olması için, diğer birçok devlet kurumlarında uygulandığı gibi, süresi bir yılı aşan işlere fiyat farkı verilmelidir. Böylece ihale aşamasında tüm firmalar aynı koşullara tabi olacaklarını bilecek ve tekliflerini buna göre hazırlayacaklardır. Bunun yanı sıra, Müşavirlik işlerinde fiyat farkı uygulamasındaki aksaklıklar ve mağduriyetlerimiz giderilmelidir.

Genel Müdürlük ve Bölge Müdürlükleri arasında koordinasyon sağlanarak kararların bir defada verilmesi, müşavir firmanın zaman ve emek kayıplarını önleyecektir.

Uygulama projelerinin yapımı sırasında karşılaşılan ve tasarım sürecinde öngörülemeyen koşullar nedeniyle projelerin tadil edilmesi olağan ve kaçınılmazdır. Ancak bu değişikliklerin ana proje müellefinin görüşü ve onayı alınmadan ve sadece yüklenici istekleri göz önünde tutularak yapılması doğru bir yöntem değildir.

Maalesef uygulama aşamasındaki proje değişiklikleri proje müellifinin bilgisi dışında ve yeterli deneyimli olmayan firmalara yaptırılabilir. Burada iki hususu önemle vurgulamak isteriz.

- Uygulama projesinde önemli bir değişikliğe ihtiyaç duyuluyorsa idare proje müellifini bilgilendirmeli, görüşünü almalı ve hatası varsa sorumlu tutmalıdır.
- Proje tadilatı için yapımçı firma tarafından görevlendirilen mühendislik firmalarının belirlenmesinde, uygulama projesi ihalesinde istenilen teknik yeterliliklere sahip olma şartı aranmalıdır.

Teknik müşavirlik hizmetleri için kalifikasyon esaslı değerlendirme ve seçme yöntemleri uygulanmalı, verilen teknik puanlar gerçekçi ve objektif olmalı, firmalar arasındaki nitelik farklarını gerçekçi şekilde yansıtmalı, birbirine çok yakın teknik puanlar verilerek son aşamada işin yine en düşük teklifi verene ihale edilmesi engellenmelidir.

Planlama, tasarım ve yapım aşamalarındaki kaliteli müşavirlik hizmetleri projelerin inşaat ve işletme-bakım maliyetlerinde önemli tasarruflar sağlar, ancak Türkiye'de işverenlerimiz ve müteahhitlerimizin önemli bir

**ASMÜD – YAPIM İŞLERİNDE KAMU İHALE VE SÖZLEŞMELERİ MEVZUATI VE
UYGULAMALARI KONFERANSI**
22 Aralık 2016

bölümü teknik müşavirlik hizmetlerini düşük fiyatlarla, en ucuza temin etmek arzusundadır. Düşük fiyatlarla ihale edilen teknik müşavirlik hizmetleri nedeniyle teknik müşavirlik firmalarımızın karlılıkları azalmakta, bu firmaların hizmet kaliteleri düşmektedir. Firmalar finansman açısından güçlü duruma gelememekte, yenilikçiliğe, araştırma-geliştirme faaliyetlerine, iş geliştirmeye ve teknolojik altyapı yatırımlarına kaynak ayıramamaktadırlar.

Teknik müşavirlik firmalarımızın en büyük sermayesi yetişmiş uzman ve teknik eleman gücüdür. Firmalarımız iş azlığı nedeniyle küçülmekte, yetişmiş, deneyimli, nitelikli elemanların firmalarda istihdamında süreklilik sağlanamamaktadır.

Birliğimiz bünyesinde Karayolları Genel Müdürlüğü'ne Proje ve Müşavirlik hizmetleri veren 20'yi aşkın firma bulunmaktadır.

Karayolları Genel Müdürlüğümüze Mühendislik ve Müşavirlik hizmetleri veren firmalarımızı temsilen, burada sıraladığım veya değerli vakitlerinizi almamak adına değinmediğim diğer sorunlarımızın da dile getirilmesi, tartışılması ve çözüm önerilerinin bulunması için, Nisan 2016'da Karayolları 66. Bölge Müdürleri Toplantısında dile getirdiğim çalıştay talebimizi buradan bir kez daha tekrarlıyorum.

Amacımız; İnşaat sektörünün itici gücü olan teknik müşavirlik sektörümüzün sorunlarına çözüm getirmek, müşavirlik firmalarımızın güçlü bir kurumsal yapıya ve kapasiteye sahip olmalarına ve uluslararası rekabet güçlerinin artmasına yardımcı olmak ve bu sektörü bulunduğu çok daha güçlü kılmamızın ve ileri seviyeye taşımamızın gereklerini ve yöntemlerini dile getirmektir.

Dünyada küresel ekonomik krizin etkisinin giderek daha fazla hissedildiği; ülkemizin birliğini ve bütünlüğünü hedef alan tehditlerin ve tırmanmakta olan bölgesel sorunların etkisiyle dış pazarlarımızın daraldığı, ekonomimizin lokomotifini inşaat sektörümüzün hedeflerine ulaşmakta zorlandığı bir dönemdeyiz.

Mühendislik ve Müşavirlik konuşmamda bir çok kereler değindiğim gibi ülke ekonomisine değerli katkıları olan bir sektördür. Şu anda bizler gibi mesleklerine gönül vermiş, idealist kişilerce sürdürülmektedir. Bu sektörün millileştirilmesi, gelişmesi ve yok olmasının önlenmesi için en azından kelaynak kuşlarına gösterilen hassasiyetin bizlere de gösterilmesini ümit ederek sözlerimi bitiriyorum.

Dikkatleriniz için teşekkür eder, saygılarımı sunarım.